

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:
Rózsater, Kardos-ház, 16. sz. alatt.
Ide intézendő a lap szellemi részét illető minden közlemény. Kéziratok a levelek vissza nem adatnak. Bérmentetlen levelek csak ismert kézektől fogadhatók el.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve:
Egész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 frt 50 kr. — Egy hóra 1 frt.
HIRDETÉSI DÍJ:
Ot-hatásos példány egyszeri bejelentésért 5 kr. — Bélyegdíj minden hirdetésért 1/2 fillér.
30 kr. — Nyitólát 4 hatásos példányért 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:
Kutasi Imre könyvnyomdája. Főpiacz, Sz. Nagy Károly-ház.
Ide küldendő a lap anyagi részét illető minden közlemény ugyanint az előfizetési pénzek, a kiadás körüli panaszok és a hirdetések.

FIUME.

n.— Nemesak az országgyűlés pénzügyi bizottságának zágrábi kellemetlen kalandja juttatja eszünkbe Fiume államjogi helyzetének s vele a magyar érdekek biztosítását. Trieszt versenyző erőlködése, melyet Ausztria kormánya a leghathatósabban támogat, szintén eszünkbe juttatja, hogy azon nagy áldozataink hasznát, melyekkel Fiume versenyképességét Trieszttel szemben diadalra juttatni iparkodunk, Fiume ügyének rendezése által a magyar államnak s vele a magyar szellemi jövőnek biztosítsuk.

Mert most már Fiume tényező lett s Magyarország anyagi érdekeinek mérlegében oly súlylyal bír, mely már is erősebb és nagyobb azon tényezőnél, melyet Trieszt az osztrák érdekre nézve képvisel, és már is ellensúlyozza Triesztnak osztrák érdekei jelentőségéből az érdekeinkre hátráló károkat.

Kell-e mondanunk, hogy Fiume a maga jelentőségét, melylyel rövid idő alatt a legjelesebb adriai kikötő és kereskedelmi várossá emelkedett, legnagyobb részt, sőt majdnem kizárólag a Tiszák kormányának köszönheti? E kormány, mely a már régebben megkezdett kikötői építkezések nagymérvű folytatásával, vasútépítéssel, vasutvételeivel, hajózási társulat alapításával Fiumét egyszerre Trieszt hatalmas és félelmes versenytársává tette, evel a magyar anyagi érdekeket a leghathatósabban szolgálta s egyúttal a haza körüli érdemeit jelentékenyen szaporította.

A Tisza-kormány ideje előtt is már kilencz millió építetett a fiumei kikötőbe, de azért Fiume a világkereskedelelem előtt ismeretlen pont volt s nálunk is majdnem általános volt a hit, hogy e milliók a vízbe vannak dobva, hogy Fiume általános jelentőségére nem emelhető. E vélemény idején Trieszt osztrák érdekelteit Fiumét előkelően ignorálták s maguk kedves horvát testvéreink is, kik pedig mindig mohó asquiritórnoknak tanúsítják magukat, ha ez aquirálas költségei más zsebére megy, inkább csak akademiái discursust folytattak Fiume birtokáért.

A Tisza-kormány uralmának néhány éve alatt megváltozott minden. Ma már Fiumének hátterét az egész Magyarország képezi, a magyar államvasutak hálózata Fiume kivételének táplálására szolgál, e kivi-

tel elősegelésére előbb subventionált angol hajójáratok támadtak, ma már rendszeres állami hajózási vállalkozás létesült a Trieszt partig, az osztrák kikötő város ugyanazon arányban hanyatlott Fiume Velenceze s a németországi vasutak által s legújabbban a szent-gothárdi vasut létrejövetele által. — Fiumének Magyarország a háttere, ennek közlekedési vonalai nagyrészt Fiume javára szolgálnak, Triesztnak pedig nincs háttere, kivált mióta a magyar állam vasutai a déli vasutal megkötötték az ismeretes cartelt, mely ennek nagy forgalma legjelentősb részét a fiumei uttómegnek biztosította.

Most már agyarkodik az ismeretes fejlődésnek indult s nagy jövő elé néző Fiume ellen Trieszt s az ennek érdekeit ápoló Ausztria s viharosan követeli annak birtokát tőlünk Horvátország. — Arra kell tehát törekednünk, hogy se az osztrákok, se a horvátok agyarkodása nehézségeket ne támaszthasson a fiumei kérdés politikai s anyagi érdekei feladatának megoldásában.

A kérdés politikai részének megoldására közel az idő, melyet maga a kormány kitűzött s melyet maga a királyi trónbeszéd előre jelzett. Az 1868-ki törvény — elég károsan — a megoldásra nézve oly modus procedendit határozott, a mely a mellett, hogy hosszadalmas, meg is nehezíti a cél elérését. E törvény Fiume ügyének végleges megoldását három regnikoláris deputáczióra bizza, Magyarország, Fiume és Horvátország küldöttségeire. Kétségtelen, hogy ha Horvátország megmarad Fiumera táplált makacs igényei mellett, maguk nehéz lesz az ügynek békés s a magyar érdek szerinti befejezése. De mégis ezen az uton kell megindulnunk, mert a törvény betűje ezt rendeli.

De bármily nehézségek gördüljenek is elénk, ez ügyet be kell fejezni, Fiume nem maradhat tovább jelen ideiglenes politikai helyzetében, hanem véglegesen csatoltatnia kell Magyarországhoz, mert azt kívánja a Fiume értelete s az ő s Magyarország érdeke. Persze az lenne a legjobb, hogy e megoldás ne erőszakos módon, hanem kölcsönös meg egyeztetés útján következék be, de akár egyik, akár másik eset hozza is el a végeredményt, ez nem állhat Fiume politikai feláldoztatásából. — Csak ha Fiume véglegesen csatoltatik, leszünk bizonyosak, hogy nem a mások, de a magunk érdekében tesz-

szük ottani nagy áldozatokba kerülő befektetésünket.

A mi Trieszt agyarkodását illeti, az kevesebb gondot okoz. Ha Magyarország előmozdítja áldozatok árán kikötővárosának érdekeit a maga jól megfontolt érdekében, az Magyarország ügye, abba Ausztria bele nem szólhat. Ha Ausztria nem akarja engedni, hogy a déli vasut Fiume ügyének is szolgáljon, — az ő dolguk, ez esetben egy rövid — három-négy millióba kerülő — vonal kitépése elég lesz a déli vasut leküzdésére s az illető forgalomnak Fiume számára leendő biztosítására. Ha pedig a mi fiumei hajózási vállalkozásunkat a trieszti Lloydal akar versenyt csinálni, ez csak azt fogja eredményezni, hogy e vállalatot elvonjuk azon subventiót, melynek kisebb részét a Tisza-kormány már az 1877-ki kiegyezésnél is csak azért vállalta magára, miután az 1867-ki kiegyezés praecedense után egyebet nem tehetett. Fiumét Trieszt versenytől nem félünk, Fiumének csak a mostani politikai ideiglenes helyzete árt sokat. Ezt kell véglegesíteni a magyar érdek szerint. S a Tisza-kormány ezt fogja tenni.

A debreczeni „status-quo” izraelita hitközség előjáróságának 1881. évről szóló jelentése.

Egy éve, hogy a választás viharos árja lezajlott és a tisztelettel alólirt hitközségi előjáróság a hitközségi ügyek intézését a kezébe vette. Indítatva érezte tehát magunkat a nálunk divó szokás szerint beszámolni: miként safarokodtunk tisztelt tagtársaink bizodalmaival és hitközségünk közérdekeivel a leltel közigazgatási éven át.

Nem vaktában fogadtuk el a reánk nézve oly megtisztelő tisztséget és nagybecsű bizodalomuk fejében igaz elveket, komoly törekvést és mélyes kötelességérzetet adtunk cse- rébe.

Bizony borús és viharos volt a kilátás, midőn egy évvel ezelőt a hitközségi ügyek intézését átvettük. Barhová tekintettünk, nehéz felhők mutatkoztak; de azon férfias öntudattal, hogy a faradalmak után elérve lesz a magunk elé kitűzött dicső cél, és hogy becsület munká és fáradság után lassan-lassan megszárdul a talaj, mely még gyengének mutatkozott, előállottunk minden rendelkezésünkre a lö eszközökkel, hogy az elintézendő hitközségi ügyeket rendbe hozzuk és komoly nehézségekkel járó feladatokat minel sikeresebben megoldhassuk.

Hogy mennyire sikerült ez, arról a tények legjobban tanuszkodnak. Mi nem akarjuk nagy hangzása szavakkal örvendetes és reményger-

jesztő színben feltüntetni a hitközség állását. Mi csak a tények sorozatát terjesztjük elő, hogy tisztelt választóinknak tiszta és elfogulatlan tájékoztatást adjunk a hitközség szolgálataiban folytatott működésünkről és a hitközségi ügyek jelenlegi állásáról.

Hogy egyházi, népnevelési, közhasznú és jötekményi intézményeink gyökeres javításán és fejlesztésén sikerrel tanácskozhassunk és hogy tanácskozásunk gyakorlati eredménye legyen: kidolgoztunk egy jól megfontolt munkarendet, melynek végrehajtása s céljainak megvalósítása hitközségünk befellegésében jelentékeny javítást idézett elő; mert a teendőinknek erőnköz és az időköz mért csel-szerü beosztásánál fogva, megkötöttettt erővel láttunk hozzá, hogy a meglévő vallásos isteni tisztelet, közhasznú és humanistikus intézeteket lehetőleg előmozdítsuk, az előrehaladt kor kívánalmához idomítsuk és hogy netalán mulasztásokat idejekorán jóvá tegyünk.

Mindenekelőtt egy hitfelekezeti elemi népiskola felállítására irányult főtekrvésünk; mert tudtuk, hogy az iskola egy régóta érzett szükségnek felel meg és egy régóta tapasztalt hiányt tölt be; de tekintettel a kezdett nehezégeire és a szükséges alap csekélységére és főleg, hogy hitközségünket a nagymérvű terhek és a nagy felelőség sulya aól felmentjük, egyesítettük a hitközség által fentartott vallásosodát a Plesz Vilmos kormányilag engedélyezett négy osztályu magán intézetével, egyelőre egy évre. Így gondoskodtunk arról, hogy őseinktől öröklött szent vallásunk és nem kevésbé a világi tudományok ismerete gyermekeink közt mindinkább terjesztessék és a szegény tandíjmentes tanulók a vallásra és a kötelező tantárgyakra alaposan és egy helyen taníttassanak.

Komoly gondoskodásunk tárgyát képezvén a templomépületen eszközöndő, mulhatatlanul szükséges javítások és átalakítások: körülbelöl 1500 frtot költöttünk anyagokra, reparációkra, a templomfedél bezsindelyezésére, annak bekatránzására, új árnyékszék felépítésére és a házmeletlak javítására és átalakítására; s örömmel és megelegedéssel konstataljuk, miszerint daczára annak, hogy ezen összeg a mult évre gyülelési megszavazott költségvetés rendszeren beallított tételeiben nem foglaltatott, a tervet mégis józan és takarékos gazdálkodás segélyével végrehajtottuk, a nélkül, hogy tisztelt tagtársainkat túlterheltek volna.

A régóta táplált közóhajnak engedve, behoztuk a lefolyt naptári év kezdetével a rendes könyvvezetést, mely ez idő szerint ugy van szervezve, hogy belőle bármikor a vagyonkezelést és annak eredményét a legpontosabban meg tudhatjuk.

A Fenséges Trónörökös, Pár nászünnepeye alkalmából intéztünk Ó Felsege, a dicsőségesen uralkodó királyunk és a Fenséges Mátka-Párhöz hódoiat feliratokat.

Örömmel jelentjük, hogy a nagyméltóságú magy. kir. betügyminiszter urnak 1881. évi

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Elster balgasága.

Angol regény.

Irta: Mrs. Wood Henry.

Fordította: T. M.-né.

ELSŐ KÖTET.

III. FEJEZET.

Ashton Anna.

(Folytatás.)

A vaskaput átlépve, a ház előtt találta magát, mely tul a nagy zöld pázsitos téren emelkedett. Saját költségén épített e házat dr. Ashton. A régi lelkésznek egy elavult lakatlan épület volt, mely csaknem összedől, mert alig javították ki egyik része, az alatt a másik már összeomlott; azért a lelkész megnyitá szívet és erszenyét, miután mindkettő nagy és bő volt és egy új házat emeltetett. Gum jelentés nélkül, mint rendesen, benyitott a lelkész dolgozószobájába, mire az átelleni ajtó szinte megnyilt s azon dr. Ashton nézett ki. A lelkész csinos ember volt, sőtét haj és szemekkel s oly arcczal, mely éles eszet árult el; ámbar csak középtermettel bírt, mégis tekintélyes tiszteletgerjesztő és fonséges volt alakjában.

— Ön az, Jobez?

Sok évek óta ismerősök, még egész fiatalon ismerkedtek meg, a lelkész és neje csak Jobeznek szólították. Mások Gum urnak vagy egyházi Gumnak moadták, ők csak Ja-

beznek. Jabez hat vagy hét évvel volt idősebb a lelkésznél, ki negyvenöt éves volt. Az egyházi keresztül haladt a szobán, melynek ujonnan rakott talaja pompásan tükrözödött vissza a magas nagy üvegtáblájú ablakokban, és a lakószobába lépett, e szép szobának a zöld pázsitra volt kilátása Ashton neje egy sugár, gyöngéd kinézésű nő, finom vonásokkal, egy festmény előtt állt, mely most érkezett és falra lett függesztve, a lelkész és nejét a szobába csalta.

Egy arczkép volt. Egy szép leány mosolygó vonásokkal; egy vidám arcz, a körvonalak oly gyöngédek voltak, mint a lelkész nejeé, de a gazdag barna haj, a szelid barna szemek és az érzelmdus s lelkes kifejezés a lelkészhez hasonlított. Az egész arczkép oly bájos arczot ábrázolt, melyet első tekintetre szeretni kell a nélkül, hogy valaki kérdezné, szép-e vagy nem.

— Hasonlít-e hozzá Jabez? — kérde a lelkész, mialatt neje az egyházit kellemes mosolylyal köszönté és leülteté.

— Mint egyik tojás a másikhoz, — felelt Jabez rögtön. Sokszor előttem lebeg, ha mélyen elmerülök munkámban és akkor annál jobban megy az!

Hogy hogy Jabez? Hiszen most látja ön először.

— Ah asszonyom hiszen én az eredetit velem. — Ma két keresztelés lesz, — folytatá megfordulva és egy templomba menés Suttler asszony és gyermeke és az a szegény gyermek kinek anyja meghalt.

— Suttler asszony! — felelt a lelkész — Nincs-e még neki igen korán?

— A tengeri fürdőbe akarnak menni. — Mi történik e jegyzettel?

— Mindjárt átézem. Van-e még valami ujság Jabez?

— Nem tudnám mi. Ném elakarta velem hitetni hogy ő.

E pillanatra egy öreg szürke hajuinas egy kis levéllel jött a szobába s leköté a lelkész figyelmét e szavakkal:

— Várjon e feleltre azon ember lelkész ur?

— Váry egy perczig Simon.

Az öreg Simon félre vonult, s Gum a megkezdett beszéddel a lelkészhez fordult: — Elakarja velem hitetni, hogy ő ma hat órakor a fiatal lord Hartledont látta házunk előtt elmenni. Ez igen valószínű történet, nemde asszonyom?

— Talán álmódta, — felelt amaz nyugodtan.

Jabez mosolygott, de az öreg szolga közbe vágott e szavakkal:

— Elster ur érkezett meg, nem Hartledon lord.

— Elster megérkezett! Honnan tudott azt Simon? — kérdi gyorsan a lelkész.

— A kertész beszélte épen most asszonyom. Azt mondta ugy látszik a nagyságos ur a reggeli vonattal érkezett. Én nem tudom bizonyosan, de ő mondta.

— Simon a felelet „Nem” szakítá őt félbe a lelkész ki azalatt a levelet elolvasta. „De mondjad, hogy még ma elmegyek.”

— Károly hallád mit mondott Simon — Elster megérkezett?

— Igen hallám — viszonzá a lelkész, hangjában oly élességgel mintha a hir ke-

metlenül érintené. „Jabez! neje tehát Elster Percivalt és nem Hartledon lordot látta.”

Jabez épen így gondolkozott és azt mondta: „Termet és nagyságra oly egyenlők, hogy könnyen el lehet őket tévesztetni. Ez mara minden doktor ur?”

— Nincs egyéb Jabez.

Egy szobában, melynek üvegajtaja a ház mellett virágos agyakra nyilt, ült e perczben egy szép leány, fejt egy asztal felé hajtá melyre több nagy földabrosz volt terítve. A festmény eredetije volt, — a lelkész egyetlen leánya A rendkívül kedves kifejezés arczában, melyet egy feltűnő szelid vonás még jobban kiemelt, itt még láthatóbb volt mint a képen, a leirhatatlan baj és kellem Ashton Anna egész lenyében a szemlélt első pilantra lebilincselte. Közép termete gyöngéd alkotása feje szepn ült vállain. Saját szobájában volt; gyermekéiben tanuló, most lakszobájába Könyvek, munkák, hangjegyek egy festőtábla s több mindenféle meglehetősen össze vissza heverték szanaszét. Ma reggel különösen tarkán nézett itt ki. Az asztalt földabroszok foglalták el, egy még a szönyegen is hevert, s egy kis rezeda bokor a kinyitott üveg ajtó előtt feküdt feldöntve. Nagyon el volt foglalva, lila mouszlin ruhája bő ujjai hátra voltak vetve, s piczi finom kezei szorgalmasan működtek egy földabrosz bevégzésén, melyet ő rajzolt vagyis egy mellette levőről levett. Egy pár percz meg aztán vigan repült ki kezéből az irón.

— Ma reggel még nem kezdem meg festését; bizonyosan már másfel óraja foglalkozom vele; de a nehezebbje meg van, s meg érdemel egy örömtáncot. — A munkától szabadulva szíve ártatlanságában vigan kezdett

junius 24-én 3198 eln. sz. a. leérkezett magas leirata szerint: Ó Császári és Apostoli Királyi Felsége, a Trónörökös Főherceg Ur Ó Fensége legmagasabb egybekelése alkalmából nyilvánított hódolatteljes üdv- és szerencsekívánatunkat legkegyelmesebb köszönetének nyilvánítása mellett tudomásul venni méltóztatott.

A képviselőtestület az év folyamán hitközségünknek egy ugynevezett „autonóm orthodox izraelita hitközség” leendő átváltoztatása iránt felkérte, kijelentettük, hogy mi a status-quo hitközség szervezetének meglévő alapján minden ingadozás és rázkódtatás nélkül tántoríthatatlan állunk és hogy nem akarhatunk az egyik irányból a másikba rohani.

Az alapszabályok módosítására egy öttagú bizottságot küldöttünk ki. Szükségesnek tartjuk tisztelt tagtársaink megnyugtató hangulatos, hogy az előmunkálatok kidolgozásával foglalkozott bizottság a munkálatot, az általunk tervezett egységes penzkezelés céljából, a congressus hitközséggel kötendő szerződés tényeig elhalasztotta és hogy most, miután a terv a congressus hitközség részéről megfellebbezett, az alapszabályokat módosító bizottság működését immár folytatja és a közel jövőben befejezti.

Attérven a gabella mikénti kezelésére és ellenőrzésére: kiemelőnek tartjuk, hogy a régi bárcákat bevontuk és hogy új heber szövegű bárcákat hoztunk forgalomba; továbbá, hogy a gabella szigorú kezelésére és pontos ellenőrzésére egy öttagú bizottságot rendeltünk ki, mely bizottság hivatásában lelkiismeretesen eljár; és végre, hogy a gabella-jövedelem az idén tetemesen emelkedett; jövedelmzett az idén: 9044 frt 51 krt.

A metszők és a mészárosársulati tagok közt fennálló viszonyokat szabályoztuk és az eltéréseket kiegyenlítettük.

Esetleges szerencsétlenség elkerülése céljából kiküldöttünk egy 5 tagból álló bizottságot, mely bizottság tűzbiztonsági vagy más elővigyázati szempontból a templomban szükségesnek mutatkozó átalakítások iránt szakértőkkel érintkezni és az eredményt a képviselőtestület elé terjeszteni felkérte.

Jelzálogos tőketartozásunk törlesztésére — daczára annak, hogy a takarékoság terén elmentünk azon határig, a melyen túlmenni nem lehetett — az idén csak 300 forintot fordíthattunk. Ez pedig onnan veszi magyarázatát, hogy építészeti czelokra 1500 frtot, iskolai czelokra eddig 500 frtot s egyéb közhasznú és jótékony czelu kiadásokra körülbelül 400 frtot fordítottunk. Nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy jelzálogos tőketartozásunk után eső negyed évi kamatokat és az aprómárha-vághid utáni felvétel lakbért már előre kifizettük, és hogy mindezen kiadások fedezésére csak egy 800 frtra rugó váltóbeli kölcsönt vettünk fel.

A hatvan utcai segéd-templom ez évben 1262 frt 67 krt jövedelmzett.

Szegényeink segélyezésére a következő összegeket fordítottuk:

Perselypenz-gyűjtemény: 42 frt 77 kr, a hitközségi pénztár a „Czedeko” részére: 111 frt 55 kr; és végre maradvány-többlet: 9 frt 60 kr, összesen tehát 298 frt 42 krt.

Kapcsolatosan megemlítjük, hogy az idén sokkal több husvéti lisztet osztottunk ki szegényeink között, mint tavaly; ezen körülménynek tulajdonítandó, hogy az idén a husvéti liszt házi kezelése többet nem származott.

Es most, midőn törekvéseink eredményét és munkásságunk főbb mozzanatait rövid vázlatban feltüntetni megkísértettük, legyen szabad még a következőket felhozni:

Egy éve, hogy hitközségünk megszilárdításán és intézményeinek megerősítésén és továbbfejlesztésén fáradozunk. Azon meggyőződéstől vezéreltetve, hogy nagy hitközségi érdekek képviselőjére vagyunk hivatva, igyekeztünk vállalt vállhoz vetve, összetett munkával megjárni és ő ajánlkozott előre eljőni, hogy a kellő utasításokat megtegye. A valódi okot azonban nem mondta, hogy hittelezől annyira zaklatták, miszerint lehetetlen volt tovább a Londonbai maradás: ily dolgok nem oly fiatal leányok valók, ki őt a föld leghűségesebb emberének hitte.

— És mit csináltál te Anna?

E szavaknál az asztalra mutatott Anna s mosolygott: — Groves asszony tegnap itt volt ő nagyon tanult, mint te is tudod, s midőn az Angliából kijáró postahajóról jött szó, egy pár szarvas hibát ejt k: ő erősen fogott s atyám eselen nézett rám — s a vége az lett, hogy nekem egész halmoz földabroszt kell rajzolni. Kerlek Percival jól van-e ez?

Reggeli munkáját elébe tartá. Percival hangosan felnevetett.

— Micsoda hibát követtél el Anna?

— Nem tudom már biztosan, úgy hiszem egy Londonból induló s Indiába menő hajót Scarboroughnál az vitorláztattam — mondá siralmas hangon. — Ilyen valami volt.

— Emlékszel még rá Anna, hogy egyszer azért kaptál büntetést, mert daczára egy nagy fali mappának és Bonneod állításának, a mellett harcoltál, hogy a Közép-tenger Scotia és Irland közt van? Miss Jevoens, nyolcz napig akart ezért vizre és kenyérre kárhoztatni. Mit csinál a kotnyeles Groves? — kérde meglehetősen váratlanul Percival. Ashton Anna nevetett s kissé elpirult: — Épeu olyan mint elutasítottok; nagyon munkás és tevékeny a közegben és így tovább. De névelj dolgokban olyan ostoba. Jól van a mappa?

— Csitt Arthur. Állítsd fel a virágserepet melyet fel döntél En nem teszem.

— Angyalom! — volt a halk szívélyes válasz. Ashton Anna alig halható kiáltással fordult meg és megpillantá jegyesét Elster Valt. úgy állt előtte, a szó szoros értelmében egy szóra nem képes. Arca majd piros majd halvány lett, nagy barna szemekt, melyek felülmulhatlan szelidségök mellett, majdnem tul fényesek voltak, kérdőleg rá függeszté. Elster ismét és ismét átkarolta mintha el sem akar ná hagyni s többször forró csókot nyomott igazgató arcára.

— Óh Percival, Percival! Nem, nem hagyjon el!

Végre engedett Percival, de csak azért, hogy jobban szemlélhesse, pillái levoltak csukva — s az arcot látni, melyet oly igen, olyan mélyen és forrón szeretett, daczára balgaságai és kora bűnei mellett. Anna szive hangosan vert a gyönyör miatt, oly szépnek tűnt fel az egész világ előtte.

— Mikor jöttél meg? — susogá végre, boldogságában alig tudva mit mondjon.

Percival karjába fűzvé Anna karját, s le-e fel járva mindent megfelfejtett. Azután hossz-szavú távollétét kísérté kimenteni — mert Bécsből még májusba megjött, s most már augusztus volt s e közbeeső időt Londonban mulat-ságok közt töltötte, de ezen hamar tul ment. aztán elbeszélte, hogy bátyja holnap nagy tár-

kassággal hitközségünk erkölcsi és anyagi érdekeit előmozdítani és emelni.

Mondók, hogy nem ismerjük feladatunknak ügyeinket rózsás alakban feltüntetni; de nyugodt lélekkel mondhatjuk, hogy a hitközség érdekében a lefolyt évet terhes munkálkodás közt töltöttük el; hogy megfigyeltük annak érzelmeit, óhajait és kívánalmait; hogy soha sem engedték magunkat pártszenvédélytől elragadtatni, és hogy hivatásunkat becsületesen betöltöttük. Mi meg vagyunk győződve, hogy a hitközségi életben az egyén egyedül csak keveset tehet, és csak a közreműködésből eredhet a siker. Elismerőleg kell nyilatkoznunk tisztelt képviselői tagjaink és a különböző bizottsági tagokról, hogy az ülésekben való részvétel alól magukat soha fel nem mentették, és hogy ügyeinket csüggedetlen erővel rendezni, az előjáróságot tanácsal segíteni és feladatunk megoldását előmozdítani legfőbb kötelességüknek tartottuk. Így táplálhatjuk a reményt, hogy szeretett hitközségünket, a t. képviselői segélyével, a béke és egyetértés áldásai közt a hazánkbeli nagyobb hitközségek színvonalára emelendjük.

Buszken lépünk tisztelt tagtársaink itelő szeke elé. Megtettük kötelességünket, a mint lelkiismeretünk parancsolta és a mint tehetésünk megengedte.

Midőn meg tisztelt választóink szives tudomására juttattuk, hogy tekintetes Hartstein Péter ur az elnöki tisztéről lemondott és hogy az elnök-választás 1882. évi január 8-án megtettik. (lásd újdonsági rovatunkat) — bátorodunk a bennünk helyezett ügybeccs bizalmukért melyen érzett köszönetünket nyilvánítani és egyszersmind őszintén kijelenteni, hogy bizalmunkat, melynek fogva bennünket a hitközségi ügyek intézésére érdemesítették az által fogjuk meghálálni, hogy a reánk hármlott kötelességeket a tettek mezején részrehajlatlan szigorúsággal teljesítendjük.

Debreczen, 1882. január hó

Az előjáróság.

A Petőfi-társaság évi közgyűlése.*)

Budapest jan. 7.

Tegnap délelőtt tíz órakor tartá a Petőfi társaság az akadémiái nagy díszteremben közgyűlést, s ez alkalomra igen díszes közönség gyűlt össze mint általában a Petőfi-társaság üléseire szokott.

Tíz órakor jelent meg a társaság tisztikara az emelvényen, elé Jókai Mór elnökkel s helyet foglalt az asztal körül. Az elnöki megnyitót azonban Komocsi József tartotta meg, néhány lelkes szóban emlékeztetve meg arról, kinek nevét a társaság viseli.

Utána Váradi Antal olvasta föl s a z a n a Tamás titkári jelentését, hogy a társaság adta ki Kiss József költeményeit, sajtó alatt pedig Mikszáth Kálmán és Bodon József elbeszélései vannak. E két novellista közül az első a társulatnak legújabbán megválasztott tagja. A titkári jelentést a közönségek anyagi tekintetben nyilvánuló pártolás hiánya feletti panasz zárta be.

Ezután kezdődött meg a felolvasások sora

K a s s Ivor báró olvasta föl „A millenárium” című vezércikkét, melyben többi közt azt javasolja, hogy a honfoglalás nevezetesebb pontjai (Munkács, Szerencz, Pusztaszer, Panonhalma stb.) emlékoszloppal jelöltesse meg, a melyeket az állam ingyen öntetne gyárában és osztana szét a városoknak és megyéknek. Fel kellene építeni Árpád budai sírköpolóját. A történelmi nagyok szobrait magába foglaló „Üdvlede” helyett, az új ország-ház termeiben hazai művészek által a fontosabb történelmi momentumok sorozatát kellene megörökíteni s végül a muzeum lépcsőházában történelmi szoborgyűjteményt és a nagy képterenben pedig történelmi arcképcsarnokot kellene berendezni. Az ünnepély idejét az

* E tudósítás tegnap számunkból térhíány miatt maradt mára

akadémia főné elhatározni, mely egyszersmind a honfoglalás és ezeréves multunk történetének megírásáról és kiadásáról is gondoskodik.

Utána Komocsi József olvasott fel egy hosszabb lyrai költeményt: „A sötét hosszú éjszakák” czimvel.

Petelei Istvánnak „A nagyanyó reménye” című rajzát Berceányi Béla olvasta s úgy a szép rajz, mint a kitűnő előadás tapsokban részesült. Kiss József „Szomor Dani” népballadája szintén sok tapsot kapott Utolsó felolvasó Jókai Mór a társaság elnöke volt, a ki „Deli Anca” czimen egy epizódot olvasott föl egy készülöben levő történelmi regényéből. A regény a Rakóczy-korban játszik; főszemélyei H e i s z t e r és Pálffy császári, Berceányi és O c s k a y kurucz hadvezérek. Az epizód Berceányi turai ütközetét és e miatt Ocskayval történt heves összetűzését írja le, s végül azt a jelenetet, mint veszi meg Ocskay esztét egy Czinka Panna nevű banyabőrbe bujt szép cigányleány, a szép „Deli Anca”. Jókai utóérhetlen nyelvgazdasága, festői hangszínelése, kitűnő jellemző ereje s itt-ott mély humora tán soha sem mutatkozott oly mértékben, mint ez alkalommal s hétéveljes lelkesült előadása lebilincselte a lelket, úgy hogy az egész közönség leleketfojtva leste minden egyes szavát s a felolvasás befejeztével oly lelkesült tapsviharban tört ki, minőt az Akadémia falai ritkán halanak.

Végül Komocsi bejelentette a „Selmeczbányai Híradó” táviratát, melyben tudósít, hogy ott elhatározták, hogy Petőfi „E küszte kis lány” házat emlékkövel fogják megjelölni. Ezzel a közgyűlés véget ért.

Délután fél kettőkor a társaság tagjai bankettra gyűltek össze az „E u r o p a” szálló kis termében.

Sz. kir. Debreczen város

1882. január 12-én tartandó bizottsági közgyűlésének tárgyal.

Debreczen, jan. 10.

1. Polgármesteri jelentés.
2. Ügyhátrányi jegyzék.
3. Miniszteri rendelet, a román és görög alcomsokl kinevezési okmányainak megerősítéséről.
4. Ugyanaz, Komárom város házalat iránt hozott szabályzatának kihirdetése végett.
5. Ugyanaz, — melylyel a gyámpénztári 1880. évi mérleg jóváhagyatott.
6. Ugyanaz, a lovak és fogatok összeírása tárgyában.
7. Ugyanaz, a Gyulai, Macs és Hegyes pusztáknak, a város törvényhatósága alá kebelezése ügyében.
8. Ugyanaz, a közmunka tartozások kivétele tárgyában.
9. Az árva ügyek állásáról szóló 1/4 éves jelentés.
10. A város peres ügyei állásáról 1/4 éves jelentés.
11. A magán levéltári bizottság évi jelentése
12. Tanácsi előterjesztés az 1882. évi legettetési szabályt megállapítása iránt.
13. Ugyanaz a lovatási bizottság megalkatása iránt.
14. Megvizsgált számadások felmentési véleménynyel.
15. A közigazgatási bizottságba a tisztügyész he yettesének kijelölése.
16. Jelentés, a honvéd lovarda szerződés egyik pontjának módosítása iránt.
17. Jelentés, a városi kisdud óvodáról.
18. Kérvények, a nyugdíj pénztárból, elhalt tisztviselők után járó illetékek kiadása iránt.
19. Bécsvárosi köszönő irata, a Ringszínházegése folytán segélyre szorultak részére küldött adományért.
20. Véleményes jelentés, a Varga-utcai házirtokosoknak Csász földnek nevékre irathatása iránti kérvényökre.

— Igen jól van. A többinél majd segíteni fogok neked. Ha Dr. Ashton . . .

— Hogy hogy Val, te vagy? Nagyon szép, azt hallám, hogy lord Hartledon jött meg!

Elster Percival megfordult. Egy tizenhét éves fiatal ember lépett az üveg ajtón be. Dr. Ashton fia volt Arthur. Anna husz éves volt. Egy fia, ki most tizenkilenc éves lett volna, meghalt és még volt egy, két évvel fiatalabb mint Arthur.

— Hogy vagy Arthur fiam? — viszonzá Val. — Edward nem jött? Kimondá ezt neked?

— Gum anyó. Találkoztam veje — Akkor nem jól mondta. — Csak holnap jön. — Ah, itt van Dr. Ashton!

A hangok által vezetve, jött a lelkészpár, ók a ház előtti téren voltak épen. Percival mindkettőjök kezét megfogta s egy pár hideg percz mulva a lelkész is felmelegedett. Lehetetlen volt a fiatal ember megnyerő modorának ellentállani, de Dr. Ashton nem volt életmódjával megelégedve s nagyon fájó kétségek támadtak benne aziránt, vajlon helyes volt-e őt forrón szeretett leányával eljegyezni.

IV. FEJEZET.

Az özvegy grófné.

A vendégek megjöttek. A társaság, melyért lord Hartledon öcsesét mint futárt előre küldé, megérkezett és Hartledon ismét visszhangozta a kedvet és vidám életet. A láncnak, mely nemcsak egy áldozatot fog erősen tartani, már egy szemje meg volt kövacsolva, és titkosan fogta körül foglyát. Szem, szem

21. Ugyanaz, Nagy Józsefné segélykérő folyamodására.

22. Polgárosítás iránti kérvények. A városi tanács.

Külföld.

— A német császári rendelettel megletve, álmélkodva állanak szemben a berlini független lapok. Olyan hírtelen, ambar nem egészen váratlanul érte őket a csapás, hogy szavuk elalott s több lap minden véleménynyilatkozat, minden ítelet nélkül regisztrálja a császári önkény legújabb termékét. Azok, a melyek nézetüket is kimerik mondani, a legnagyobb tartózkodással teszik azt; meglátszik rajtuk, hogy félnek a sajtópöröktől, melyek az uj aerában úgy is elmaradhatatlanok. Azt azonban mind elismerik, hogy itt van a konfliktus.

— Tüntetés Párisban. Blanqui halálának évforduló napja alkalmából tüntetés volt. Mintegy 300 ember koszorúkkal a Bastille-téren át a Pére Lachaise temetőbe vonult. A rendőrségnek több ízben köze kellett lépnie. Zöndölre készítő kiáltások is hangzottak. Erre a rendőrök 23 együt fogtak el, köztük Michel Luizat, Eudest s Courmet. A tömegből pisztolydurranás hallatszott. Senki se sebesült meg; a tettes ismeretlen. Este öt órakor a rendet helyreállították.

— Viszály Angolország és Észak-Amerika közt. A Daily News arról értesít, hogy az angol kabinet vonakodik elismerni az Egyesült-Államok kormányának azon igényét, hogy kizárólag Észak-Amerika gyakorolja az ellenőrzést a Panama-csatorna fölött, mert ez az igény a nemzetközi joggal általában és különösen a Bulwer-Clayton féle szerződéssel ellentétben áll. Granville lord külügyminiszter jegyzékben fogja előadni azokat az indokokat, a melyeken az angol kabinet emez elhatározása alapszik.

— Kairóból távirják, hogy a francia és az angol konzul jan. 7-én táviró utján együttes jegyzéket kapott, mely kijelenti, hogy Franciaország és Angolország, a kik a khedivét a trónra emelték, el vannak tökéve arra, hogy a csendzavarásokkal szemben megvédjék az alkirály tekintélyét. Az együttes jegyzéket jan. 8-án nyujtotta át a két konzul a khedivének. A jegyzék nem egyedül a belzavargások ellen van intézve, hanem főleg a portának minden újabb beavatkozása ellen is. Ama pont, mely a khedivének a trónon való megmaradásáról szól. különösen felhívta az alkirály figyelmét, a ki választott a konzuloknak és ország közzönetét fejezte ki az iránta és az meglég jólete iránt tanusított figyelmükért. A jegyzék a legkedvezőbb benyomást tette.

— Victor Emánuel halálának negyedik évfordulója napján, Roma és Olaszország valamennyi egyesülete koszorukat tett le a Pantheonban levő sírjára. Tegnapelőtt este érkeztek Rómába a piemonti hadastyánok; a városi hatóság és a néptömeg ünnepélyesen fogadta őket. A király a delelőtt folyamában ment a Pantheonba s a sírnál imádkozott. — Valamennyi hírlap megemlekezik Victor Emánuel királyról. A delelőtt folyamán az összes egyesületek, a városi képviselőiség tagjainak vezetése mellett, a Pantheonba vonultak. A hivatalos gyászünnepély megtartását jun. 16-ra tűzték ki.

Irodalom s művészet.

Magyar költők Bécsben Levinszky József, a bécsi burgszínház kitűnő művésze, felolvasást tartott Arany, Petőfi és Kiss József költeményeiből. A Bösendorfer féle terem, melyben korunk legnagyobb művészei szoktak gyönyörködtetni a bécsi lakosság színe-javát, szorongással megtelt a legfényesebb, a legvalogatottabb közönséggel. A hírneves művész Neugebauer László hű fordításában mutatta be költőink alkotásait, melyeket a közönség egy-

után és karika karika után, egy kínos elviselhetetlen teher, melyet senkisé tud levetni, s nagyrészt a legnagyobb csendben és titokban viseltek.

Mirrabl felülmulta magát, mert ha szükség volt rá, nagy tevékenységet tudott kifejteni. Rögtön rendelt maga mellé Calneblől segítségét s pétéken este megérkeztek a gróf cselédei. — Csak egy fiatal ember tud ily szeles lenni! — mondá Mirrabl őszintén, a megboldogult gróf jöveletét legalább egy hét-tel tudatta. De azért, midőn szombat este a fiatal Hartledon gróf vendégeivel megérkezett, minden készen volt elfogadására.

Suhogó fekete selyem ruhába, fején ünnepi fejkötőjével. Így állt Mirrabl a bemenetnél s köszönté a társaságot. Gyors és éles szemét, gyakorlott intézkedését, tevékenységét, gyors nyelvét s általában ügyességét látva, senkisé gondolt volna arra, hogy ő az együgyű és álmodozó Gum asszony nővere, pedig úgy volt. Lord Hartledon épen oly nyájás, elnéző és fesztelen, mint öcsese, szívélyesen megszoritá kezét vendégei előtt, még mielőtt azokat házával fogadta volna; egy a vendégek közül, egy feltűnő erős nő, vörös arccal, nagy tömpe orral s hamis kenderszínű hajjal, ki a gróf karjára támaszkodva lépett be, kétségkívül ajánlás nélkül vette igénybe, mert úgy látszott, nagy tekintélyt akar magának a háznál szerezni, — hírtelen megfordult s Mirrablét apró szemével megbámulta és azt kérdezte: — Ki az Hartledon, ki az?

(Folyt. köv.)

